หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงาน และ วิธีรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลระดับวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการพยาบาลต่อผู้ป่วย ในระดับพยาบาลประจำการ พยาบาลหัวหน้าตึก และพยาบาลผู้ตรวจการ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลหญิง และโรงพยาบาลวชิระ

โรงพยาบาลหญิง เป็นโรงพยาบาลที่มีผู้บริหารอยู่ในวิชาชีพพยาบาล เนื่องจากพยาบาลทุกคนที่อยู่ฝ่ายบริการพยาบาล ขึ้นโดยตรงกับหัวหน้าพยาบาลซึ่งเป็นพยาบาล

โรงพยาบาลวชิระ เป็นโรงพยาบาลที่มีผู้บริหารอยู่นอกวิชาชีพพยาบาล เพราะตามสายบังคับบัญชาแล้ว พยาบาลทุกคนขึ้นโดยตรงกับหัวหน้ากองการพยาบาล ซึ่งขณะนี้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองและทำหน้าที่บริหารการพยาบาลอยู่นอกวิชาชีพพยาบาล

การสุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะให้การวิจัยดำเนินไปโดยสะดวกและเหมาะสม ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างพยาบาลในระดับต่าง ๆ ที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลหญิง และโรงพยาบาลวชิระ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สถาบันละ 100 คน รวมประชากรที่ต้องการศึกษา 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องกำลังขวัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการวิเคราะห์กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของณัฐพล ขันธไชย และได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ภาคคือ

1. แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับขวัญ ทำเป็นแบบอัตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) ลักษณะของแบบ

สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นข้อความและส่วนที่แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อข้อความนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
0) ท่านเห็นด้วยกับนโยบายการบริหารของโรงพยาบาลแห่งนี้	5	4	3	2	1
00) ท่านพอใจการบริหารงานของโรงพยาบาลแห่งนี้	5	4	3	2	1

การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความที่กำหนดให้ และพิจารณาดูว่าข้อความแต่ละข้อนั้น ผู้ตอบเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด และให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่แสดงระดับความคิดเห็นนั้น

แบบสอบถามนี้ได้สร้างขึ้นในระยะแรก 50 ข้อ เมื่อหาความตรง (Validity)แล้ว ได้แก้ไขเพิ่มเติมรวมเป็น 54 ข้อ การสร้างแบบสอบถาม ได้กำหนดแนวความคิดทางทฤษฎี การศึกษากำลังขวัญในการปฏิบัติงาน เป็นตัวชี้บอกระดับขวัญของประชากร ซึ่งประกอบด้วย

1. สภาพความพอใจในงาน ได้แก่ ข้อ 1 – 10
2. ความยุติธรรมในหน่วยงาน ได้แก่ ข้อ 11 – 16
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา ได้แก่ ข้อ 17 – 21
4. โอกาสก้าวหน้า ได้แก่ ข้อ 22 – 25
5. ความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ข้อ 26 – 31
6. สถานภาพและการยอมรับนับถือ ได้แก่ข้อ 32 – 36
7. ความเหมาะสมของปริมาณงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ ข้อ 37 – 41
8. การอุทิศตนเพื่องานของบุคคลภายในหน่วยงาน ได้แก่ข้อ 42 – 46

9. ความเป็นมิตรและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้แก่ข้อ 47 – 50

10. ความสำเร็จและความพึงพอใจของการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ ข้อ 51 – 54

การหาความตรงของแบบสอบถาม

การหาความตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล (Experts judgement of content) มาใช้ในการประเมินค่าความตรงของแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้คือ

1. มีวุฒิประกาศนียบัตรพยาบาล อนามัย และผดุงครรภ์ขึ้นไปจนถึงระดับปริญญาโท

2. มีประสพการณ์ด้านการพยาบาลไม่น้อยกว่า 10 ปี

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จากสถาบันการศึกษาพยาบาล หัวหน้าพยาบาล และจากกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

ดังรายชื่อสถาบันต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	7	ท่าน
2. วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย	1	ท่าน
3. สำนักงานกลาง สภากาชาดไทย	1	ท่าน
4. วิทยาลัยพยาบาล สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	1	ท่าน
5. กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง	2	ท่าน

เมื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิได้แล้ว ผู้วิจัยจึงขอหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าแผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ ถึงท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน เริ่มใช้แบบสอบถามทั้งหมด 12 ฉบับ และเก็บแบบสอบถามคืนระหว่างวันที่ 23 – 30 มกราคม 2519 นำแบบสอบถามทั้ง 12 ฉบับ มาตรวจแก้ไขปรับปรุงและคัดข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับว่าเป็นการวัดระดับขวัญของพยาบาลได้ตรงตามความต้องการไว้

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้หาความตรงแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลที่กำลังศึกษาต่อระดับชั้นปริญญาตรี ปีที่ 2 ของแผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ก็ได้นำมา

วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาความเชื่อมั่นของมาตราวัดกำลังขวัญโดยการแบ่งครึ่ง (split-half- reliability) จากสูตรของสเปียรแมน บราวน์(Spearman-Brown) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.874 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีระดับความเชื่อมั่นสูง

สูตรของสเปียรแมน บราวน์[1]

$$r_{II} = \frac{2r_{\frac{1}{2}\frac{I}{II}}}{1+r_{\frac{1}{2}\frac{I}{II}}}$$

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างประชากร ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ข้างต้นแล้ว ได้นำหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าแผนกวิชาพยาบาลศึกษาไปยังหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลหญิง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิระ โดยผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าพยาบาล ทั้ง 2 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งกำหนดวันและเวลา เพื่อขอรับแบบสอบถามคืน ใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถามประมาณ 2 – 3 สัปดาห์

ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากสถาบันทั้ง 2 แห่ง โดยได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าพยาบาลและช่วยหัวหน้าพยาบาล เป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด ได้รับแบบสอบถามคืน 186 ฉบับจากจำนวน 200 ฉบับ เป็นร้อยละ 96

นำแบบสอบถามมาให้คะแนนในแต่ละข้อตามลำดับ คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้รับแต่ละด้านมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

---

[1] Henry E Garrett, Statistics in Psychology and Education (New York: David Mckay Company, Inc., 1967), p.339

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามวิธีทางสถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณเป็นร้อยละ โดยแยกกล่าวเป็นเรื่อง ๆ คือ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลแห่งนั้น วุฒิ เมื่อเริ่มเข้าปฏิบัติงาน วุฒิสูงสุดตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับการวิจัยกำลังขวัญของพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบขวัญของพยาบาล โดยการทดสอบค่าที (t-test)

สูตรและสัญญลักษณ์ทางสถิติที่นำมาใช้มีดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) คำนวนจากสูตร[2]

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐานหาโดยใช้สูตร[3]

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

[2] Ibid., p. 27

[3] Ibid., p. 53